

Óli Jacobsen

Pershús: Partur av Gøtu søgu og heimssøguni

Húsið hjá Peri, nú kallað Pershús, er eitt av teimum gomlu húsunum í Norðragøtu, sum hava eina heilt serliga søgu

Pershús mynda umhvørvið í gomlu bygdini saman við Blásastovu, Glyvra Hanusarhús, Jákupsstovu og ta gomlu kirkjuna frá 1833. Hetta er eitt søguligt umhvørvi, sum gongur heilt aftur til Trónd í Gøtu við Tróndargrund.

Pershús hevur eisini eina serliga søgu. Høvuðskeldur til hesa frásøgn eru Jacobina Heinesen, sum doyði í 2005, og Elsa Jacobsen, trúboðari, sum doyði í 2017.

Fyrstu fólkin í Pershúsi

Tá ið vit tosa um tey hjá Peri, er tað fyrst og fremst um tey fyra systkini Elspa f. 1869, Olevina (Dadda) f. 1871, Petra f. 1873 og Per f. 1876.

Foreldur teirra vóru Anna Sofía f. Zachariassen og Hans Jacob Olsen í Hálvdanstoft, ættaður av Toftum.

Hans Jacob gekk burtur við norðragøtubátinum Nólsoyingi á Norðhavinum í 1884, og Anna Sofía sat sum mong í somu stöðu illa eftir. Tá var einki sum æt trygging. Hon doyði í 1920.

Hevði skúla í kirkjuni

Pápi Onnu Sofíu var Peder (Per) Zachariassen f. 1810. Hann var deknur í Gøtu kirkju. Hann hevur verið frammanfyri sína tíð, tí hann lærði eisini børnin at lesa og skriva í forkirkjuni.

Hann var ógvuliga væl við prestin á Nesi, Jørgen Gad, sum í 1834 sendi úr Danmark eitt forvitnisligt bræv til Per. Hetta bræv skrivaði Dadda av, og er tað tiskil varðveitt í ættini. Gad takkaði Per so hjartaliga fyri teirra vinskapi. Gad umrøður eisini vanlukkur, sum hava verið í prestagjaldinum, og hann sendi heilsanir til tey eftirsitandi.

Eingi systkinabørn

Tað einasta av hesum systkjum í Pershúsi, sum fekk eftirkomarar, var Elspa. Hon giftist við

Málningur hjá Suna Jacobsen av parti av gomlu Norðragøtu. Pershús er nærmast kirkjunu. Aftanfyri er Niðri í Jákupsstovu. Tey hvítu húsini eru tey í Mortanstovu. Omanfyri vegin sæst Glyvra Hanusar hús, haðani Hans Jacob Havstreym var ættaður. Suni er sonur Sunnevu, sum er umrødd í greinini. Her skal høvið nýtast at ynskja honum tillukku við 90 ára føðingardegnum

Magnus í Súnastova, sum var úr grannalagnum hjá Pershúsi. Hesi húsini eru tó ikki til longur. Magnus var eisini tann einasta av sínum systkjum, sum fekk eftirkomarar. Systkini hjá Magnus vóru Heini, sum doyði ungur, og Anna, sum bleiv gomul.

Elspa og Magnus fingur trý børn. Tey vóru Sunneva, gift við Eliesar úr Tjørnustovu, sum var úr sama grannalagi, Heini, sum giftist við Jacobinu, og Hansina, sum giftist við Berlin Mikkelsen, ættaður úr Syðrugøtu. Tey fluttu seinni yvir á Skála.

Hesi trý systkini áttu tiskil ikki nøkur systkinabørn, men sjálvi fingur tey 28 børn, sum eisini hava fingið eitt stórt tal av eftirkomarum.

Søgan um Pershús

Í gomlu Norðragøtu standa tvær Jákupsstovu í sama túni. Onnur er niðri í Jákupsstovu, haðani mamma Jacobinu, Anna Louisa, var ættað.

Hin var Jákupsstovu (Pershús), sum upprunaliga varð bygt av tí umrødda Per (Peder), abba tey nevndu systkin í Pershúsi.

Hesi hús blivu blivu niðurtikin og bygd upp aftur umleið 1902/3 og blivu kallað hjá Peri. Tað var ein triðja Jákupsstova ovari í bygdini. Hon varð kallað Frammi í Jákupsstovu.

Forkunnugt kaffi

Tey hjá Peri vóru ognarleys sum so mong onnur. Tí kundi tað vera smáligt viðhvørt. Eina ferð frættist, at kaffi var til keyps í bygdini.

Tað var óbrent kaffi, og eingin visti nakað um kaffi tá. Tey hjá Peri høvdu keypt eitt sindur av hesum vælsignaða kaffi. Tað mátti so brennast, men tey vistu ikki rættuliga, hvussu tey skuldu bera seg at. Men áðrenn nakað varð gjørt, mátti hurðin læsast vit einum klinkubandi. Tað mátti ikki spyrjast, at ognarleys fólk høvdu keypt kaffi!

Petra doyði av ræðslu fyri beiggjanum

Petra doyði í 1917, 43 ára gomul, av heilabløðing. Beiggin Per var á útróðri. Tað varð illveður, og hon varð so bebbearædd fyri teimum. Jacobina mintist tann dagin, at hon sá Petru fara út eftir bakkanum at vita, um

Magnus, sum druknaði í 1918, og Elspa saman við børnunum Sunnevu, Heini og Hansina

nakar bátur sást. Hon sá út til at vera ræðsluslugin. Petra vildi vita, um tað sást nakað til bátin. So sigur mamma Jacobinu, Anna Louisa: "Petra er grúðliga bangin í dag, tí teir eru ikki komnir". Um kvøldið kemur abbin út til teirra og sigur, at Petra hevði fingið eitt rættiliga ringt anfall. Hon kundi einki gera, heldur ikki tosa. Hon doyði um náttina.

Men teir høvdu sett upp í Hvannasundi. Tá ið teir komu aftur, var Petra deyð. Tað var so syrgiligt. Og so doyði Per longu árið eftir.

Vanlukkan á Gøtuvík

Tann 22. mars 1918 hendi syrgilig vanlukkan á Gøtuvík. Per var farin til útróðrar saman við sváginum Magnus, sum var giftur við Elspu, systir Per. Teir vóru kvøldið fyri farnir at seta línu suðuri undir Mýru innalaga á víkini. Heini, 13 ára gamli

sonur Magnus, var við teimum at seta línuna.

Tað plagdi at koma sild heim á víkina á vári. Hetta var stór sild, kallað vársild. Hon var stór og rak. Ta rakastu sildina bar til til at kryvja og hanga upp at ræsa. Henda sildin kundi fylla víkina. Toskurin, kallaður sildafiskur, elti hesa sildina. So her skuldi ligið fyri at fáa góða veiðu av toski.

Teir settu so línuna. Tað var gott veður, og tað var so meiningin, at teir skuldu fara móti lýsing og draga línuna aftur. Tá skuldi Heini ikki við, tí hann skuldi í skúla. Men tá ið teir skuldu fara at draga morgunin eftir, var komin nógur vindur av útsynningi vestri. Henda ætt plagdi ikki at hoyrast so nógv í Norðragøtu, men tá ið hon hoyrdist, vóru líkindini ikki góð har suðuri undir Mýru.

Per kom yvir í Súnastovu seinna partin á náttini og segði,